

Brussel, 5 juli 2012

Verslag nr. 2012/03 – Verslag aan de Regering Afgeleverd op eigen initiatief

Artikel 111,2° van de wet van 30 december 1992 houdende sociale en diverse bepalingen

Actualisering van de begroting 2012 – Voorafbeelding van de begroting 2013 – Meerjarenramingen 2014-2016

In dit verslag stelt het Comité allereerst vast dat:

- het geconsolideerd resultaat van de geactualiseerde begroting 2012, van de voorafbeelding van de begroting 2013 en de meerjarenramingen 2014 een positief saldo heeft, terwijl
- de meerjarenramingen 2015-2016 afgesloten worden met een negatief geconsolideerd resultaat.

De voorafbeelding van de begroting 2013 en de meerjarenramingen 2014-2016 zullen echter nog aangepast moeten worden om rekening te houden met het geheel van de bedragen van de enveloppe "welvaart" voor de periode 2013-2014 en 2015-2016 en omdat de meerjarenramingen 2014-2016 opgemaakt zijn in constante prijzen bij ongewijzigd beleid.

Het Comité brengt ook een aantal bemerkingen of vragen uit over:

- de consolidatiebijdragen
- de Rijkstoelage,
- de voorafnames,
- de pensioenen,
- de gezinsbijslag,
- de gezondheidszorgen,
- het asbestfonds, en
- de welvaartsaanpassingen.

In het kader van dit Verslag, wenst het Comité de aandacht te vestigen op de volgende elementen:

1. Vaststellingen over de actualisering van de begroting 2012, de voorafbeelding van de begroting 2013 en de meerjarenramingen 2014-2016.

Het Comité preciseert eerst en vooral dat bij het opstellen van dit verslag vertrokken is van:

- de technische ramingen van de begroting 2012, gemaakt in juni 2012,
- de voorafbeelding van de begroting 2013 en de vooruitzichten 2014-2016 die in juni 2012 opgesteld zijn. De meerjarenramingen zijn opgemaakt in constante prijzen bij ongewijzigd beleid.

Het Comité stelt vast dat:

- het geconsolideerd resultaat van de geactualiseerde begroting 2012 een positief saldo vertoont van 215.687.445 €. Dit is een daling van 41.606.951 € in vergelijking met het 2de aanpassingsblad van de begroting,
- het geconsolideerd resultaat van de voorafbeelding van de begroting 2013 een positief saldo vertoont van 117.284.188 €,
- het geconsolideerd resultaat van de ramingen voor 2014 een positief saldo vertoont van 127.821.971 €, en
- het geconsolideerd resultaat van de meerjarenramingen 2015-2016 een negatief saldo vertoont van 281.493.084 € (2015) en van 277.169.299 € (2016).

Het merkt op dat de voorafbeelding van de begroting 2013 en de meerjarenramingen zullen moeten aangepast worden omdat:

- in de voorafbeelding van de begroting 2013 en de meerjarenramingen 2014-2016 geen bedragen opgenomen zijn van de financiële enveloppe die toegekend wordt met het oog op de welvaartsaanpassingen van de sociale zekerheidsuitkeringen voor de periodes 2013-2014 en 2015-2016 (merk op dat in de ramingen voor de pensioenuitgaven de verhoging van 2% voor de pensioenen van 5 jaar en 15 jaar geleden, toegekend in het kader van de welvaartsaanpassing in 2013, 2014, 2015 en 2016, opgenomen is), en
- de meerjarenramingen 2014-2016 zijn opgesteld aan vaste prijzen bij ongewijzigd beleid.

2. De ontvangsten

a) Sociale bijdragen "KB nr. 38" – consolidatiebijdragen

Het Comité stelt vast dat het vorderen van de consolidatiebijdragen momenteel meer kost dan ze opbrengt. Daarom is het van mening dat er moet nagedacht worden over een permanente oplossing om zo nodig deze bijdrage oninvorderbaar te kunnen verklaren.

b) Rijkstoelage

Het regeerakkoord van 1 december 2011 dat tot 2014 van toepassing is, bepaalt (p. 77): *"teneinde het financiële evenwicht van de sociale zekerheid te garanderen, zal er voorzien worden in de storting van een tijdelijke en aanvullende dotatie bovenop de bestaande financiering, die jaarlijks zal moeten worden berekend, zodat de ESR-rekeningen van de sociale zekerheid noch tekorten, noch overschotten vertonen"*.

In dit kader heeft de regering besloten om de toekenning van een specifieke rijkstoelage (evenwichtsdotatie) te verlengen tot 2014 inbegrepen. Het bedrag van deze dotatie zoals opgenomen in de actualisering van de begroting 2012, de voorafbeelding van de begroting 2013 en de raming 2014 is niet definitief. Aangezien het bedrag van deze specifieke rijkstoelage immers afhangt van het resultaat van de sociale zekerheid, evolueert het in de loop van de budgettaire oefeningen. Zo zal bijvoorbeeld rekening moeten gehouden worden met het bedrag van de welvaartsenveloppe, dat nog niet opgenomen is in de begroting 2013, noch in de meerjarenramingen (cf. punt 1).

Aangezien het regeerakkoord tot 2014 van toepassing is, heeft de regering nog geen beslissing kunnen nemen over de toekenning van een specifieke rijkstoelage na 2014.

3. Voorafnames

De regering heeft beslist om in 2012 een besparing van 33 mio € op te leggen, te verdelen tussen de OISZ en de verzekeringsinstellingen. Voor het stelsel van de zelfstandigen werd de besparing vastgelegd op 2.085.000 €.

Deze besparing is opgesplitst in personeels- en werkingskredieten, omdat deze besparingen niet aan onroerende investeringen kunnen worden toegewezen. Er is beslist om ze als volgt op te splitsen:

- 801.332 € op personeelskredieten, en
- 1.283.668 € op werkingskredieten (behalve onroerende investeringen).

De regering heeft parallel hiermee een onderbenutting van 102.000.000 € in de primaire uitgaven van alle OISZ voorzien (niet opgesplitst bedrag) in 2012. Deze onderbenutting zal toegewezen kunnen worden aan alle budgettaire rubrieken van de beheersbegroting.

Een omzendbrief van 4 mei 2012 (met kenmerk ABB2/433/2012/24/140) van de FOD Budget en Beheerscontrole vermeldt niet de raming die gemaakt is door de instellingen inzake de meerkost verbonden met de verhoging van de bijdragen van de pool van parastatalen, maar vermeldt de raming van de PDOS. Voor het RSVZ vertoont de raming van de PDOS een daling van 76.453 € ten opzichte van de 1ste raming.

Als gevolg van deze raming van de PDOS heeft het RSVZ een 2de aanpassingsblad van de begroting 2012 ingediend.

Het Comité stelt bijgevolg vast dat er weinig/geen budgettaire ruimte overblijft om de core business van het RSVZ te verzekeren.

Omdat deze besparing recurrent is (zonder rekening te houden met aangekondigde toekomstige besparingen) zal deze situatie de komende jaren niet verbeteren.

Het Comité meent dat deze recurrente besparingen noch de core business van het RSVZ, noch de zelfstandigen mogen treffen. Vooral ook fenomenen zoals de vergrijzing van de bevolking, of zoals de toename van de gemengde loopbanen een stijging (nu en in de toekomst) van de workload van het RSVZ met zich zal meebrengen.

Bovendien dringt het Comité aan dat de beslissingen inzake besparing of onderbenutting dezelfde zouden zijn voor alle instellingen. Er blijkt momenteel een zekere verwarring te heersen, met name wat betreft de te weerhouden basis voor de raming van de voorafbeelding van de beheersbegroting en het in te schrijven bedrag in het kader van de verhoging van de bijdragen van de pool van de parastatalen.

Het Comité is ook van mening, zoals voorzien in het beheerscontract, dat wanneer de regering nieuwe opdrachten toevertrouwt aan het RSVZ, daar ook middelen moeten tegenover staan om ze te vervullen.

4. Te financieren behoeften

a) Pensioenen

Het Comité is opnieuw verheugd over de recente verhogingen inzake pensioenen, en meer in het bijzonder over de verhogingen van de minimumpensioenen voor zelfstandigen, die in een moeilijke begrotingscontext verwezenlijkt zijn.

Het Comité herinnert aan de vaststellingen over de IGO die opgenomen zijn in zijn laatste verslagen¹, namelijk:

- de toekenningsmodaliteiten van de IGO hebben een 'pervers' effect op de minimumpensioenen die berekend zijn op basis van sociale bijdragen. Immers, de IGO wordt slechts toegekend indien als de inkomsten van de aanvrager niet hoger zijn dan een bepaald bedrag. Om dit bedrag te berekenen wordt met name rekening gehouden met het bedrag van het rustpensioen ten belope van 90% van het effectief uitbetaalde bedrag. Dit betekent dat bepaalde personen die van een minimumpensioen genieten ook IGO kunnen ontvangen. Om dit te vermijden zou het bedrag van het minimumpensioen van de zelfstandigen automatisch ten minste 10% hoger moeten zijn dan de IGO;
- de besparingen die in het stelsel van de IGO gemaakt zijn via de verhoging van de minimumpensioenen zouden integraal terug moeten vloeien naar het sociaal statuut der zelfstandigen en de sociale zekerheid van de werknemers (in functie van de besparingen die voor beide stelsels bij de IGO gemaakt zijn).

b) De gezinsbijslag

Het regeerakkoord van 1 december 2011 voorziet het volgende (p. 42):

- *Overheveling kinderbijslag, geboortepremies en adoptiepremies naar de Gemeenschappen. In Brussel is de GGC bevoegd, met uitsluiting van de twee Gemeenschappen.*
- *Vóór de overheveling wordt het verschil tussen loontrekkenden en zelfstandigen weggewerkt.*

In oktober 2011 heeft de cel actuariaat van de DG Zelfstandigen geraamd dat de gelijkschakeling van de kinderbijslagen van de zelfstandigen met die van de werknemers een meerkost zou teweegbrengen van 20.943.656 € (index 114, 97) voor het stelsel der zelfstandigen. Daar moet ongeveer 1,11 mio € ten voorlopige titel bijgevoegd worden voor zelfstandige families die momenteel genieten van een bijslag die hoger is dan in het stelsel van de zelfstandigen.

Deze meerkost van 22 mio € betreft slechts de gelijkschakeling van het bedrag van de uitkeringen.

Maar dergelijke gelijkschakeling kan andere indirecte budgettaire gevolgen hebben die ook belangrijk zijn voor het sociaal statuut der zelfstandigen: bijvoorbeeld in geval van een wijziging van de rechthebbende of van de huidige regels voor de overgang van het ene stelsel naar het andere.

In het kader van het huidig verslag wenst het Comité eraan te herinneren² dat het van oordeel is:

- dat de gelijkschakeling van de kinderbijslagen in geen enkel geval mag leiden tot een verhoging van de bijdragen;

---

¹ Verslag aan de regering 2011/01 "betreffende de actualisering van de begroting 2011, de voorafbeelding van de begroting 2012 en de meerjarenraming 2013-2015" van 14 juli 2011 en het tweede verslag aan de regering "betreffende de actualisering van de begroting 2011, de technische ramingen van de begroting 2012 en de meerjarenraming 2013-2015" van 5 oktober 2011.

² Advies 2011/04 Erratum "Gezinsbijslag – Voorstellen uit de basisnota van de Formateur van 4 juli 2011 betreffende de overheveling van de bevoegdheden inzake gezinsbijslag" van 26 oktober 2011.

- dat eventuele wijzigingen van de toekeningsregels en de verschuivingen van de lasten tussen de verschillende regimes die hieruit voortvloeien een budgettaire neutrale operatie moeten zijn voor de betrokken stelsels.

c) Geneeskundige verzorging

Het regeerakkoord van 1 december 2011 voorziet het volgende (p. 109):

"De globale begrotingsdoelstelling van de gezondheidszorgverzekering wordt voor 2012 op 25.627.379 duizend euro vastgelegd.

Voor 2013 zal de groeinorm ten opzichte van deze globale begrotingsdoelstelling op 2% worden vastgelegd (plus de geplande verhoging van de gezondheidsindex voor 2013); daar komt nog 40 miljoen euro bij voor nieuwe banen in de socialprofitsector.

Voor 2014 zal de groeinorm ten opzichte van de globale begrotingsdoelstelling 2013 op 3% worden vastgelegd (plus de geplande verhoging van de gezondheidsindex voor 2014). De begrotingsdoelstelling 2014 zou daarenboven, naargelang de budgettaire mogelijkheden, een extra bijkomend bedrag kunnen bevatten voor jobs in de socialprofitsector.

Voor de jaren 2015 en volgende zal de wet de norm vastleggen. Als die wet dus niet verandert, blijft de norm van 2014 van toepassing."

In zijn vorige verslagen heeft het Comité altijd de wettelijke groeinorm van de geneeskundige verzorging van 4,5% betreurd, omdat het van mening is dat deze norm hoog is.

Het verheugt zich bijgevolg over de verlaging van die norm.

Maar, rekening houdend met de huidige economische context, vraagt het zich af of deze nieuwe groeinormen van 2% en 3% niet te hoog zijn en of ze op termijn houdbaar zijn.

d) Asbestfonds

Het financieringsbedrag van het Asbestfonds ten laste van het globaal beheer van de zelfstandigen werd voor 2012 vastgesteld³ op 19.083 euro, wat overeenkomt met een uitkering voor 3 zelfstandigen met asbestose.

Het Comité wenst er aan te herinneren dat het meent dat de financiering van het Asbestfonds door het globaal beheer der zelfstandigen a posteriori zou kunnen gebeuren in functie van de reëel gedane uitgaven. In het kader van het instellen van dergelijke maatregel, zou het Asbestfonds de helft van de reeds betaalde 1.050.000 € moeten terugstorten (± 500.000 €) aan het globaal beheer. Het resterend bedrag zou kunnen beschouwd worden als een voorfinanciering voor de a posteriori berekening van de gerealiseerde uitgaven.

In haar advies van 21 november 2011 merkt de inspecteur van Financiën, mevrouw Karlshausen, op dat de inspectie "het belang onderstreept van de in de loop der jaren opgebouwde reserve (ongeveer 1.000.000 €) bij het fonds, waarvan waarschijnlijk geen gebruik zal gemaakt worden. Het zou volstaan – althans gedeeltelijk – deze reserves te recupereren⁴".

³ Koninklijk Besluit van 5 december 2011 tot vaststelling van het financieringsbedrag voor het jaar 2012 van het Schadeloosstellingsfonds voor asbestslachtoffers ten laste van het globaal financieel beheer van het sociaal statuut der zelfstandigen.

⁴ Vertaling

e) Welvaartsaanpassingen

Zoals reeds is vermeld, zijn de bedragen van de financiële enveloppe die toegekend wordt om de sociale uitkeringen aan de welvaart aan te passen niet opgenomen in de voorafbeelding van de begroting 2013 en de meerjarenramingen 2014-2016 (met uitzondering van de verhoging met 2% van de pensioenen van 5 en 15 jaar geleden).

Met het oog op de volgende besprekingen over de welvaartsaanpassingen van de sociale zekerheidsbijdragen wenst het Comité te preciseren dat het regeerakkoord van 1 december 2011 met name het volgende stelt:

- *"vermindering met 40 procent van de voor 2013 en 2014 voorziene enveloppe voor de welvaartsvastheid van de sociale uitkeringen", met uitzondering van de bijstandsuitkeringen (p. 77);*
- *"De pensioenen van de zelfstandigen en van de loontrekkenden zullen in het kader van de welvaartsenveloppe worden opgewaardeerd." (p.106)*

5. Conclusies

De voorafbeelding van de begroting 2013 en de raming voor 2014 komen uit op een positief saldo terwijl de meerjarenramingen 2015-2016 uitkomen op een negatief saldo.

Deze resultaten zijn echter voorlopig en zullen nog evolueren: de meerjarenramingen 2014-2016 zijn immers opgemaakt aan constante prijzen en bij ongewijzigd beleid. Bovendien nemen noch de voorafbeelding van de begroting 2013, noch de meerjarenramingen 2014-2016 de bedragen op van de financiële enveloppe die toegekend wordt voor de aanpassing van de sociale uitkeringen aan de welvaart (behalve de verhoging van de pensioenen van 5 en 15 jaar geleden).

Het Comité verheugt zich over de recente verbeteringen die aan het sociaal statuut der zelfstandigen werden aangebracht.

Het brengt echter in herinnering dat de socio-economische situatie van de zelfstandigen en de verhoging van de sociale bijdragen voor de financiering van de kleine risico's vanaf 1 januari 2008 geen marge meer bieden voor een nieuwe verhoging van de sociale bijdragen voor de zelfstandigen in hoofdberoep, bijvoorbeeld om een gelijkschakeling van de kinderbijslag te financieren.

Overigens is het sociaal statuut der zelfstandigen een "sober" statuut waarin men moeilijk besparingen kan doen in het domein van de uitgaven.

Ten slotte herinnert het Comité er aan dat het stelsel van de zelfstandigen de regeling is waarin het niveau van solidariteit tussen de bijdrageplichtigen het hoogst is, zoals benadrukt werd in de studie die professor Bea Cantillon⁵ uitgevoerd heeft. Het verzekeringsprincipe is er zwak. Dit impliceert dat een verhoging van de bijdragen, gericht op de hoge inkomens, het stelsel minder attractief zal maken voor deze personen (wat zeker niet wenselijk is).

Bovendien wensen de leden met dit verslag de continuïteit en de stabiliteit te realiseren in de sociale uitgaven zodat:

- er een evenwicht blijft tussen de noodzakelijke sociale uitgaven in de verschillende sectoren van de sociale zekerheid en de financiering ervan;

---

⁵ Voorstellen tot hervormingen in het pensioenregime van de zelfstandigen. Tweede verslag van de werkgroep 'Cantillon'.

- er geen afbreuk wordt gedaan, zeker in deze periode van economische crisis, aan de noodzakelijke initiatieven om de economie en de tewerkstelling te ondersteunen.

Dit verslag werd via elektronische weg goedgekeurd op 5 juli 2012 en zal worden bevestigd tijdens de eerstvolgende plenaire vergadering.

Namens het Algemeen Beheerscomité voor het sociaal statuut der zelfstandigen, op 5 juli 2012:

Muriel GALERIN,
Secretaris

Anne VANDERSTAPPEN,
Voorzitter